

Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap

Departement Leefmilieu en Infrastructuur
 Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen

---

Omzendbrief ML/ 10 betreffende de restauratiepremie voor beveiligingswerken aan beschermde monumenten.

Aan de heer Paulus,	Gouverneur van de provincie Antwerpen.
Aan Mevrouw Houben-Bertrand,	Gouverneur van de provincie Limburg.
Aan de heer Balthazar,	Gouverneur van de provincie Oost-Vlaanderen.
Aan de heer De Witte,	Gouverneur van de provincie Vlaams-Brabant.
Aan de heer Breyne	Gouverneur van de provincie West-Vlaanderen.

Mevrouw, Mijnheer de Gouverneur,

1. Inleiding.

In de monumentenzorg wordt meer en meer de klemtoon gelegd op het voorkomingsbeleid. Het efficiënt en effectief beveiligen tegen brand, inbraak en bliksemingslag van beschermde monumenten en de cultuurgoederen die integrerend deel uitmaken van een monument, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen, is een belangrijk facet van het voorkomingsbeleid en wettigt een inspanning voor het plaatsen van efficiënte beveiligingsinstallaties of vervangen van verouderde installaties. Deze werkzaamheden komen in aanmerking voor een restauratiepremie.

2. Financiële ondersteuning.

De initiatieven op dit vlak van regionale of lokale besturen en van de privé-sector kunnen op de steun rekenen van het Vlaams Gewest.

Ik verwijs in dit verband naar art. 5, § 1, 2°, 3° en 4°, art. 20, § 1,2 en 5, en art. 21, §1 en §2, van het Besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001 houdende vaststelling van het premiestelsel voor restauratiewerkzaamheden aan beschermde monumenten (B.S 19.01.2002).

3. Technische en administratieve ondersteuning.

Het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap wil de lokale initiatiefnemers niet alleen financieel, maar ook praktisch helpen om beveiligingsinstallaties te plaatsen.

De Cel Beveiliging van de afdeling Monumenten en Landschappen heeft typebeschrijvingen opgesteld voor levering, plaatsing en onderhoud van dergelijke installaties.

Hierbij werd onderscheid gemaakt tussen verschillende opdrachten, zoals mechanische beveiliging, elektronische detectie, verschillende types van elektronische branddetectie, mechanische brandbeveiligingswerken en bliksembeveiliging.

4. De keuze voor de verwezenlijking van het project.

Het beveiligingsproject kan verwezenlijkt worden ofwel volgens de stockaanbesteding, overeenkomstig de artikels 20 en 28, § 1, ofwel volgens een beveiligingsproject, overeenkomstig de artikels 23 tot 27 van artikel 28, § 2 van het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001.

4.1. *De keuze voor een stockaanbesteding.*

De afdeling Monumenten en Landschappen heeft, op basis van beschrijvingen met erbij horende prijslijsten, op ruime schaal een beroep gedaan op de mededinging.

Deze procedure heeft een globaal bod opgeleverd met gunstige prijsvorming in vergelijking tot normaal te verwachten offertes voor afzonderlijke opdrachten.

Alle documenten die betrekking hebben op deze mededinging (stockaanbesteding) liggen ter inzage op het betrokken provinciebestuur en bij de afdeling Monumenten en Landschappen.

Regionale, lokale besturen en de privé-sector kunnen zo tegen gunstige prijsvoorwaarden kwaliteitsvolle en zeer specifieke en/of omvangrijke beveiligingswerkzaamheden laten uitvoeren.

De onderhandelingsprocedure is gebaseerd op de artikels 17, §2, 1°, en art. 17, §2, 1°, f, van de wet van 24 december 1993 betreffende de overheidsopdrachten en sommige opdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten.

Aangezien reeds een beroep is gedaan op de mededinging ter gelegenheid van de stockaanbesteding, moet dit in dit geval niet opnieuw worden gedaan.

De opdrachtgever kan zich rechtstreeks wenden tot de laagste inschrijver van de stockaanbesteding en de uitvoering gunnen via de onderhandelingsprocedure zonder voorafgaande bekendmaking aan de door het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap in het kader van de stockaanbesteding geselecteerde aannemer.

De bepalingen in verband met de aanstelling van ontwerpers en uitvoerders zijn niet van toepassing (cfr. onderhandelingsprocedure) conform de bepaling van art. 28 §1 van het Besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001.

4.2. *Andere keuze.*

Wie niet met de stockaanbesteding wenst te werken, kan een beveiligingsproject verwezenlijken in toepassing van het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001, overeenkomstig de artikels 23 tot 27 van artikel 28, § 2.

Het beveiligingsconcept (zie punt 7) moet steeds toegepast worden en dient voor bindend advies voorgelegd aan de afdeling Monumenten en Landschappen.

5. Samenstelling van het dossier.

In uitvoering van artikel 20, § 5, van het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001 moeten in het kader van de stockaanbesteding de overeenkomst(ontwerp) en het gunningbesluit bij het restauratiedossier-beveiliging gevoegd worden.

6. Te nemen beslissingen.

A. *Stockaanbesteding.*

Indien de opdrachtgever kiest voor een stockaanbesteding moet hij volgende beslissingen treffen:

1. De afdeling Monumenten en Landschappen aanduiden als ontwerper en opvolger der werkzaamheden. De afdeling staat in voor de gratis opmaak van het technisch en administratief bestek (ontwerp) en van alle documenten voor gunning, aanvang der werken, controle van min- en meerwerken, controle van tussentijdse en eindvorderingsstaten en de opvolging der werken tot en met de definitieve oplevering. Tevens staat zij in voor de efficiënte opvolging van de beveiligingsinstallatie.
2. Zich akkoord verklaren met de wijze van gunning op basis van de stockaanbesteding en de onderhandelingsprocedure.
3. De beveiligingsconcepten zoals hierna beschreven en de onderhoudscontracten goedkeuren volgens art. 4 van besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001.

B. Indien de opdrachtgever niet kiest voor een stockaanbesteding, moet hij volgens art. 23 tot en met 27 van het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001 een beroep doen op de mededinging en zijn dossier ter goedkeuring voorleggen aan de afdeling Monumenten en Landschappen.

C. Ook beveiligingswerken waarvoor geen restauratiepremie wordt aangevraagd, moeten voor bindend advies ingediend worden bij de afdeling Monumenten en Landschappen.

7. Beveiligingsconcepten.

De hierna volgende beveiligingsconcepten zijn, ongeacht de wijze van gunning (stockaanbesteding of andere keuze), altijd van toepassing op alle beveiligingsprojecten.

7.1. *Inbraak en diefstal.*

Een beveiligingsconcept tegen inbraak en diefstal van een monument en de cultuurgoederen die er integrerend deel van uitmaken, inzonderheid de bijhorende uitrusting en de decoratieve elementen, omvat 2 delen al of niet gecombineerd:

1. Een mechanische beveiliging in al haar aspecten aangepast aan de voorgestelde beveiligingsgraad en de waarde van de te beveiligen cultuurgoederen.

2. Een elektronische beveiliging, voorzien van een koppeling met de centrale meldkamer van de Vlaamse Gemeenschap.
De centrale meldkamer, die zorgt voor de opvolging van alle alarmen, wordt gratis ter beschikking gesteld.

Daar de afdeling Monumenten en Landschappen sinds geruime tijd geopteerd heeft voor een eigen beveiligingsconcept en daaraan gekoppeld een eigen centrale en een speciaal voor dit doel ontwikkelde soft- en hardware, is het noodzakelijk dat alle beschermde monumenten met één en dezelfde centrale(koppeling) uitgerust worden. Hierdoor zijn controle, opvolging en bijsturing van op afstand van deze hoogtechnologische uitrusting door de afdeling Monumenten en Landschappen steeds mogelijk en wordt dit niet overgelaten aan het dagelijks beheer van de initiatiefnemer, waardoor het vertrouwen van deze laatste aangemoedigd en versterkt wordt.

Op 4 oktober 2001 werd dit beveiligingsconcept goedgekeurd in het kader van het Koninklijk Besluit van 29 oktober 1998 tot vaststelling van de voorwaarden voor installatie, onderhoud en gebruik van alarmsystemen en beheer van alarmcentrales (B.S. 19.06.1999). Certificatienummers 10-01-0672, 10-01-0673, 10-01-0727, 01-02-0763. Hierdoor is alleen de Vlaamse Gemeenschap bevoegd voor bewaking.

7.2. Brand.

Het elektronisch beveiligingsconcept tegen brand is steeds gebaseerd op de Norm NBN S21-100 (Opvatting van algemene installaties voor automatische branddetectie door puntdetectoren (publicatiedatum 04.06.1986) en op BOSEC (Meeusplantsoen 29 - 1000 - Brussel - tel.02.547.58.05) gekeurde materialen gebaseerd op de Norm NBN EN 54-2- (Brandbeveiliging en branddetektiesystemen, controle en identificatiesystemen (publicatiedatum 14.01.1998) en de Norm NBN EN 54-4 en NBN EN 60950 (Brandbeveiliging en branddetektiesystemen - energievoorzieningen.(publicatiedatum 14.01.1998.)

Hier moet een koppeling gemaakt worden met de centrale van de afdeling Monumenten en Landschappen waardoor controle, opvolging en bijsturing kan gegarandeerd worden, zoals voor de inbraak- en diefstalbeveiliging.

Een mechanische brandbeveiliging, rekening houdende met het art. 1, 2°, van het Koninklijk Besluit van 7 juli 1994 (B.S. 26.04.1995) tot vaststelling van basisnormen voor de preventie van brand en ontploffing waaraan de nieuwe gebouwen moeten voldoen en de specifieke brand- en veiligheidspreventiemaatregelen, te overleggen met de afdeling Monumenten en Landschappen.

7.3. Bliksem.

Het beveiligingsconcept tegen bliksem is steeds gebaseerd op de Norm C 18-100 en addendum (Leidraad voor bliksemafleiderinstallaties, publicatiedatum 06.05.1985 en op 20.01.1991.)

Het volledige gebouw moet beveiligd worden als een verhoogde beveiliging en alle voorzieningen moeten getroffen worden voor een optimale interne beveiliging tegen bliksemoverspanningen conform de Norm C18-300 (Leidraad voor de bescherming

tegen blikseminslag van elektronische en elektrische installaties voor lage en zeer lage spanning. (publicatiedatum 06.06.1986.)

Er moet steeds een installatieplan bijgevoegd worden.

De beveiligingspunten, beschreven onder de punten 7.1. (met uitzondering van het mechanisch gedeelte) tot en met 7.3. maken het voorwerp uit van een verplichte technische keuring door een erkend keuringsorganisme.

Publicaties te verkrijgen bij het Belgisch Instituut voor Normalisatie vzw - Brabaçonnelaan 29 - 1040 - Brussel - tel.02 734 92 05.

8. Verbintenissen.

Het opdrachtgevend bestuur moet tevens het bewijs leveren dat voor een periode van min.10 jaar:

1. Een *monumentenverzekering* is afgesloten, zoals bepaald in:
  - art. 13, 5°, van het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001.
2. *Onderhoudscontracten* voor inbraak -, brand- en bliksembeveiliging afgesloten werden op basis van de lopende stockaanbesteding en met de geselecteerde aannemer, dit in toepassing van:
  - het Koninklijk Besluit van 29 oktober 1998 tot vaststelling van de voorwaarden voor installatie, onderhoud en gebruik van alarmsystemen en beheer van alarmcentrales (B.S. 19.06.1999);
  - het Koninklijk Besluit van 19 juni 2002 tot vaststelling van de voorwaarden voor installatie, onderhoud en gebruik van alarmsystemen en beheer van alarmcentrales (B.S. 29.06.2002)
  - de Norm NBN S 21-100
  - de Norm NBN C18-100 - NBN C18-300
  - art. 13, 6°, van het besluit van de Vlaamse regering van 14 december 2001.
3. *Een overeenkomst afgesloten werd met de afdeling Monumenten en Landschappen waardoor van buiten het beveiligde pand volgende acties mogelijk zijn:*
  - programmatie of herprogrammeren, informatie opvragen met het doel het alarmsysteem te herstellen, het alarmsysteem aan- en uitschakelen en informatie ervan opvragen met het doel een technische verificatie uit te voeren van de centrale; dit overeenkomstig artikel 8 van het Koninklijk Besluit van 19 juni 2002 tot vaststelling van de voorwaarden voor installatie, onderhoud en gebruik van alarmsystemen en beheer van alarmcentrales. (B.S.29.06.2002)

8.1. *Het onderhoudscontract.*

De afdeling Monumenten en Landschappen zal het onderhoudscontract opmaken overeenkomstig de prijzen van de stockaanbesteding en de gevoerde onderhandelingsprocedure. De onderhoudscontracten moeten deel uitmaken van het beveiligingsdossier.

Dit in uitvoering van:

- Art. 11, § 1, van het decreet van 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten, waarin bepaald wordt dat de eigenaars en vruchtgebruikers van een beschermd monument of van een in een beschermd stads- of dorpsgezicht gelegen onroerend goed, ertoe gehouden zijn, door de

nodige instandhouding- en onderhoudswerken, het in goede staat te behouden en het niet te ontsieren, te beschadigen of te vernietigen (B.S. 22.04.1976).

- Art. 7.2 van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten, waarin bepaald wordt dat de eigenaars en de vruchtgebruikers van een beschermd monument tot *het onderhouden van de voorzieningen*, onder meer inzake elektrische installaties, verwarming, klimaatregeling, *beveiliging en andere technische installaties*, gehouden zijn (B.S.10.03.1994).

In uitvoering van artikel 7, § 2, van het besluit van de Vlaamse regering van 17 november 1993 tot bepaling van de algemene voorschriften inzake instandhouding en onderhoud van monumenten en stads- en dorpsgezichten (B.S. 10.03.1994) moet voor alle reeds uitgevoerde beveiligingsinstallaties tegen inbraak, brand en bliksem in beschermde monumenten en waarvoor een restauratiepremie werd verleend, het bewijs geleverd worden dat een monumentenverzekering en onderhoudscontracten werden afgesloten.

De Omzendbrief ML/ 7 van 28 april 1995 betreffende beveiligingswerken aan beschermde monumenten wordt opgeheven.

Ik verzoek U om de inhoud van deze omzendbrief ter kennis te willen brengen van de lokale besturen, toe te zien op de uitvoering en in het Bestuursmemoriaal van Uw provincie te willen publiceren.

Brussel,

De Vlaamse minister van Binnenlandse Aangelegenheden,
Cultuur, Jeugd en Ambtenarenzaken

Paul VAN GREMBERGEN